

Vad är tryckfärdigt manus?

¶ Med tryckfärdigt manus ("dvs fullt utarbetat och färdigt", enligt § 5 mom 2 i kontraktet) avses traditionellt den språkliga utformningen. Att göra manuset tryckfärdigt i grafisk mening ingår inte i översättningsuppdraget, såvida man inte särskilt avtalar därom (se § 10 i kontraktet). Manusgranskning av kvalificerad textredaktör anses ingå i förlagets åtagande (se vidare § 6 i kontraktet).

¶ Har du inte tidigare samarbetat med översättaren bör ni noggrant diskutera igenom och avtala om vad ni menar med "fullt utarbetat och färdigt" innan ni skriver kontrakt.

Hur gör jag för att undvika tvister med översättaren?

¶ Undvik tvister genom att vara mycket tydlig i fråga om vad som ingår i uppdraget och när det ska levereras.

¶ Var noga med att avtala om vad som gäller för översättarens merarbete till följd av eventuella ändringar i originalverket/manuset.

¶ Förvissa dig om att du och översättaren är överens om hur ni tolkar § 6 i kontraktet (om översättningens beskaffenhet). I § 16 anges vad som gäller om tvist ändå skulle uppstå.

Sveriges Författarförbund

Box 3157, 103 63 Stockholm
Tel.: 08-545 132 00, fax: 08-545 132 10
e-post: sff@forfattarforbundet.se

Beställarens hjälpreda är utarbetad i samarbete mellan Sveriges Författarförbunds jurister, erfarna översättare och förläggare vid mindre förlag.

Ytterligare information om upphovsrätt med mera finns att få på Författarförbundets hemsida www.forfattarforbundet.se

Litterär översättning Beställarens hjälpreda

● SVERIGES FÖRFATTARFÖRBUND
Huvudorganisation för Sveriges författare och översättare

Litterär översättning

Beställarens hjälpreda

Hösten 2004

Hur gör jag om jag vill ge ut ett utländskt verk på svenska?

¶ Du behöver förvärva översättningsrättigheterna. Kontakta i första hand det utländska förlaget och ta reda på om förlaget har rätt att placera verket utomlands eller om det är författaren själv som har dessa rättigheter. Förmodligen kan det utländska förlaget i det sistnämnda fallet sätta dig i förbindelse med författaren (eller dennes arvingar om författaren är avliden och det inte har gått 70 år ännu). Alternativet kan annars vara att kontakta respektive lands författarförbund för att få reda på författarens adress.

Finns det verk till vilka översättningsrättigheterna är fria?

¶ Om verket inte längre är skyddat därför att författaren har varit död i 70 år får verket översättas utan att samtycke behöver inhämtas från rättighetshavarna (dvs. normalt författarens arvingar). Se vidare info om upphovsrätten på www.forfattarforbundet.se ▶ FAQ "Sveriges Författarförbund informerar om upphovsrätten" samt www.forlaggareforeningen.se ▶ "Förlagsjuridik".

¶ Om författaren är okänd, dvs. verket är utgivet anonymt, har verket en skyddstid från offentliggörandet och 70 år framåt. Därefter kan det översättas och utges fritt. Att inget samtycke kan inhämtas därför att författaren är okänd eller inga arvingar finns har däremot ingen betydelse – skyddstiden löper ändå.

Vilka krav ska jag ställa på en litterär översättare?

¶ En översättare ska kunna leverera tryckfärdigt manus vid avtalad tidpunkt och i övrigt kunna uppfylla sitt åtagande enligt "Standardformulär för avtal mellan översättare och förlag rekommenderat av SvF och SFF" (det kontrakt som återfinns på ovannämnda hemsidor). Märk särskilt paragraferna om översättningens beskaffenhet och korrektur (§§ 6 och 7).

Hur finner jag kvalificerade översättare?

¶ Hos Översättarcentrums uppdragsförmedling www.oversattarcentrum.se ▶ "Sök översättare", där medlemmar av Sveriges Författarförbund och Översättarcentrum presenterar sig. Förmedlingen finansieras av Ams och Statens kulturråd.

¶ I katalogen "Litterära översättare 2001" utgiven av Sveriges Författarförbund och Översättarcentrum.

¶ Via rådfrågning hos andra förlag.

Hur gör jag för att kunna bedöma översättarens kvalifikationer?

¶ Anlita yrkeskunniga översättare som kan garantera hög kvalitet och säker leverans.

¶ Be översättaren att referera till tidigare översättningar och uppdragsgivare.

¶ Om översättaren ännu inte fått något verk utgivet kan hon/han erbjuda sig att göra en provöversättning.

Hur gör jag om jag vill ha en provöversättning av en erfaren översättare?

¶ Diskutera villkoren i förväg – t. ex. att arvode utgår om översättaren inte får uppdraget.

Hur kan jag främja smidiga och varaktiga relationer med översättare?

¶ God tidsplanering, klara överenskommelser om eventuella särskilda uppdrag (se § 10 i kontraktet) och gott samarbete med textredaktör är en bra grund.

Vilka krav ska översättaren ställa på mig som förläggare?

¶ Att du uppfyller ditt åtagande enligt ovannämnda kontrakt. Märk särskilt paragraferna om utbetalning av honorar och nämnande av översättarnamn på titelsida och (enligt det nya avtalet även) omslag.

Vad ska jag tänka på innan jag tecknar ett kontrakt?

¶ När du anlitar en översättare för första gången bör ni var för sig förvissa er om att motparten har satt sig in i kontraktets innehåll (Standardformuläret som nämnts ovan). Du har goda skäl att anta att översättaren följer Avtalsguiden (Ö) som finns som pdf-fil på www.forfattarforbundet.se ▶ Ladda ner ▶ Översättaravtal ▶ Översättaravtalet 2004. Är du insatt i detta är du väl förberedd för att träffa en överenskommelse.

Vad innebär Minimihonorarsavtalet mellan SvF och SFF?

¶ Att ingen, inte ens nybörjaren, arvoderas lägre än minimiarvodet 80 kronor per tusen tecken (inklusive mellanslag) färdig text plus 12 procent semesterersättning och socialavgifter (egenavgifter för F-skattaren och arbetsgivaravgifter för A-skattaren).

¶ Normalarvodena ligger för närvarande 15–27 procent över minimihonoraret.